

Nr 170.

Av herr **Ericsson, Carl Eric**, och herr **Velander**, om anslag till anskaffande av nytt tjänstefartyg för mellersta lotsdistriktet.

I skrivelse till Konungen angående anslag till lotsverket för budgetåret 1948/49 har lotsstyrelsen begärt, att ett belopp av 550 000 kronor måtte ställas till styrelsens förfogande såsom delkostnad för anskaffande av nytt tjänstefartyg för mellersta lotsdistriktet.

Till utredning om behovet av ett nytt sådant fartyg anförde styrelsen:

»Lotsstyrelsen har i sin underdåniga skrivelse den 31 augusti 1944 angående anslag till lotsverket för budgetåret 1945/46 anmält, att styrelsen företagit en inventering av sådana arbetsuppgifter rörande sjöfartens säkerhetsanstalter, som redan då kunde sägas vara av den angelägenhetsgrad, att de borde komma till utförande under den närmaste tioårsperioden, och i samband härmed anført, att de båda äldsta av lotsverkets tjänstefartyg, byggda respektive år 1866 och 1894, torde behöva utrangeras och inom angivna tidsperiod ersättas med nya fartyg.

Enligt lotsstyrelsens uppfattning kan anskaffandet av ett nytt tjänstefartyg såsom ersättning för det i mellersta lotsdistriktet stationerade, år 1866 byggda tjänstefartyget Stockholm nu icke längre uppskjutas. Detta fartyg är nämligen i så dåligt skick, att det snarast måste utrangeras. Lotsstyrelsen har under en följd av år låtit styrelsens inspektionsfartyg Vega utföra de på tjänstefartyget Stockholm ankommande, mest krävande uppgifterna inom distriktet, till vilket bland annat hör Gotland med kringliggande öar. Tjänstefartyget Stockholm besitter icke längre tillräcklig sjövärdighet och är dessutom icke av den konstruktion och storleksordning, som erfordras för fullgörandet av de uppgifter, vilka numera åvila ett lotsverkets tjänstefartyg. Fartyget har icke heller tillräcklig förmåga att taga sig fram i is, beroende dels på för liten maskinstyrka och dels på mindre lämplig skrovform. Fartygsskrovet är dessutom i så dåligt skick, att en genomgripande reparation av detsamma erfordras inom de närmaste åren, om fartyget fortfarande skulle bibehållas som tjänstefartyg. En dylik reparation komme emellertid att draga så avsevärda kostnader, att den icke kan anses lönande. Vidare äro förläggningsutrymmena för besättningen å tjänstefartyget Stockholm mycket otidsenliga. Härtill kommer, att de hygieniska förhållandena ombord äro i hög grad otillfredsställande; de uppfylla icke på långt när de fordringar, som angivits i konventionen nr 75 angående besättningens bostäder på fartyg, antagen vid sjätte sjöfartskonferensen år 1946 i Seattle (jfr Eders Kungl. Maj:ts prop. nr 321 till 1947 års riksdag). Ett ytterligare skäl att icke längre uppskjuta anskaffandet av ett nytt tjänstefartyg för mellersta lotsdistriktet utgör de långa

leveranstiderna inom varvsindustrien. Det är känt, att varvens nybyggnadsbäddar redan äro belagda för tre å fyra år framåt.

I detta sammanhang får lotsstyrelsen omförmåla, att nytt tjänstefartyg erfordras jämväl för övre norra lotsdistriktet. Styrelsen har dock på grund av nu rådande förhållanden icke ansett sig böra för närvarande äska anslag för ett nytt fartyg för detta lotsdistrikt. Det är styrelsens avsikt att sedan nytt tjänstefartyg anskaffats för mellersta lotsdistriktet tillsvidare förflytta styrelsens inspektionsfartyg Vega till övre norra lotsdistriktet. Det där stationerade tjänstefartyget Umeå, byggt år 1894, är nämligen i likhet med tjänstefartyget Stockholm icke av den konstruktion och storleksordning och har icke den maskinstyrka, som numera måste fordras av ett lotsverkets tjänstefartyg. På tjänstefartyget Umeå kan exempelvis icke ombordtagas och transporteras den numera inom lotsverket vanligen förekommande typen av lys- och ljudbojar. En följd härav är, att man inom övre norra lotsdistriktet är hänvisad att använda enbart lysbojar av mindre storlek. Dessa senare äro av betydligt mindre värde såsom säkerhetsanstalter för sjöfarten än lys- och ljudbojarna. »Umeå» har vidare allenast ringa förmåga att taga sig fram i isbelagda farvatten och måste därför intaga fyrskepp och lysbojar redan innan isläggningsen i hamnar och skärgårdsområden börjat, d. v. s. tämligen lång tid före seglationsperiodens slut. Ej heller tjänstefartyget Vega, som är byggt år 1901, kan emellertid i längden fylla de arbetsuppgifter, som numera fordras av ett lotsverkets tjänstefartyg, utan bör i sin tur inom ej alltför lång tid ersättas med ett nytt fartyg inom övre norra lotsdistriktet.»

Under återopande av det anförda hemställde lotsstyrelsen att Kungl. Maj:t måtte hos riksdagen äska medel till byggande av ett nytt tjänstefartyg för mellersta lotsdistriktet. Fartyget borde vara av samma storlek och i huvudsak samma typ som det senast levererade i södra lotsdistriktet stationerade tjänstefartyget Malmö, för vilket ett sammanlagt anslag av 1 185 000 kronor beviljats. På grund av uppkommen prisstegring beräknade styrelsen numera kostnaden för anskaffande av ett dylikt fartyg till 1 700 000 kronor. Till följd av de gällande långa leveranstiderna borde detta belopp lämpligen uppdelas på tre budgetår med 550 000 kronor för budgetåret 1948/49.

Departementschefen uttalar i statsverkspropositionen, att enligt hans mening vore samtliga av lotsstyrelsen för nästkommande budgetår föreslagna åtgärder beträffande säkerhetsanstalter för sjöfarten, således jämväl förslaget om anskaffande av nytt tjänstefartyg, av den angelägenhetsgrad att de borde komma till utförande redan under nästa budgetår. Av statsfinansiella skäl förklarar han sig dock nödsakad föreslå vissa beskärningar av det av lotsstyrelsen föreslagna utbyggnadsprogrammet. Han förordar sålunda uppskov med medelanvisning till bl. a. nytt tjänstefartyg.

Vad lotsstyrelsen i sin motivering anförde torde till fyllest ådagalägga det trängande behovet av i varje fall *ett* nytt tjänstefartyg. Det är ett inom sjöfartskretsar väl känt förhållande att lotsverkets tjänstefartyg, bortsett från de tre senast anskaffade, med stationsort i respektive Göteborg, Malmö och

Gävle, på intet sätt fylla nutida krav. De ha för svag maskinkraft och äro i avsaknad av sådan modern nautisk utrustning, som bör finnas att tillgå vid fullgörande av lotsverkets uppgifter med tjänstefartygen särskilt under de väderleksförhållanden, som uppträda höst- och vintertid, uppgifter vilkas fullgörande är av största vikt för sjöfartens trygga framkomst i våra grunduppfyllda farvatten.

Till vad lotsstyrelsen i sagda avseende anfört kan fogas den upplysningen att, enligt vad inhämtats, erfarenheterna från sistlidna höst vid fullgörandet av det i övre norra lotsdistriktet stationerade tjänstefartygets uppgifter ytterligare bestyrkt detta fartygs otillräcklighet för sitt ändamål.

Härtill kommer att på grund av de långa leveranstider, som numera gälla inom varvsindustrien, det måste beräknas åtgå minst tre år från tecknandet av kontrakt angående ett fartygsbygge av här ifrågakarande art till dess fartyget kan levereras. Med kännedom tillika om det tillstånd, i vilket lotsverkets äldre tjänstefartyg befinna sig, är det icke försvarligt att låta ytterligare anstå med anskaffande av i varje fall *ett* nytt tjänstefartyg. Mycket kan inträffa under en tid av 3 till 4 år, och situationen kan mycket väl bli den att lotsverket redan före utgången av en sådan tidrymd står utan brukbart tjänstefartyg i något av lotsdistrikten. Lotsverket saknar för närvarande reservfartyg användbart för sådana svåra väderleksförhållanden, som inträffa under höst- och vintermånaderna.

Den återhållsamhet i fråga om statsutgifter och investeringar, som utan tvivel är av det penningpolitiska läget påkallad, bör icke gå ut över ett sådant ändamål, varom här är fråga. Det gäller här en åtgärd erforderlig för att säkerställa sjöfartens trygga framkomst i våra farvatten. På detta område kan man som regel säga att för långt driven sparsamhet hämnar sig.

Det är sålunda ur sjöfartssäkerhetens intresse angeläget, att lotsstyrelsen sättes i tillfälle att snarast gå i författning om anskaffande av ett nytt tjänstefartyg. Mot den av styrelsen beräknade kostnaden härför synes intet vara att erinra. Enligt vad inhämtats torde det emellertid vara möjligt för lotsstyrelsen att med godtagbart varv träffa avtal om byggande av ett nytt fartyg, därest såsom första avbetalning å köpeskillingen vid kontraktets tecknande erlägges ett belopp av 300 000 kr.

Under återopande av vad nu anförts hemställas,

att riksdagen måtte till anskaffande av nytt tjänstefartyg för mellersta lotsdistriktet för budgetåret 1948/49 anvisa ett belopp av 300 000 kronor att utgå under tionde huvudtiteln, lotsverkets säkerhetsanstalter för sjöfarten.

Stockholm den 23 januari 1948.

Carl Eric Ericsson.

Gustaf Velander.